

A "Herman Ottó" Karszt- és Barlangkutató Csoport

1974. évi jelentése

Az 1973-as év értékelése december 1-ig tartott, így az előző év utolsó hónapjának tevékenységét is az 1974. évinél tartjuk nyilván.

Csoportunk tovább folytatta az eredményes feltáró, felmérő, és tudományos adatgyűjtő tevékenységét, ami a Bükk-hegység további megismerését segíti elő.

A munkatervnek és tevékenységünknek megfelelően minden pénteken 18-20 óráig klubfoglalkozást tartunk az "Ady Endre" Művelődési Házban. A klubfoglalkozásokon előadások hangzanak el, ezek a szakmai felkészültségre, barlangi műveltség növelésére irányulnak. Előadást tartott a csoport részére Dr. Dénes György is, "Az Északborsodi karsztvidék" címmel.

A klubfoglalkozásokon beszéljük meg a csoport belső életével, tagjaival kapcsolatos problémákat, eseményeket, ekkor szoktuk eldönteni a szombat-vasárnapi terepi munkát is.

A csoport igen aktivan kiveszi részét a Területi Osztály rendezvényeiből, és támogatja azokat, sok szervezési feladatot ellát. A Fiala Hidrogeológusok II. Találkozójának megszervezése, lebonyolítása és a csoport nevéhez fűződik.

Nagysikerű előadást tartottunk a Perecesi Kollégiumban, ahol ötvenen hallgatták végig a diavetítéssel egybekötött előadást. Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn a Diósgyőri 21. sz. általános iskolával, ahol földrajzórán tartunk vetítettképes előadásokat. Az iskolától cserébe raktárhelyiséget kaptunk. A csoport belső életének, útképeségének növeléséhez a közös rendezvényeken való részvételt is lényegesnek tartjuk. A Budapesten megtartott Vándorgyűlésen 24-en vettünk részt. A csoport kiállításával egybekötött beszámoló előadást is tartott. Az országos találkozóra magunkkal vittünk olyan személyeket is, akik csak támogatják a csoport tevékenységét, de minden egyes foglalkozáson nem vesznek részt. A pesti csoportok lehetővé tették, hogy a csoport minden tagja megnézze a Mátyás-hegyi, Pálvölgyi- és Szemlőhegyi-barlangokat.

A titkárság által rendezett térképezési és lámpatisztítási versenyen a csoport első lett, ami játékossága mellett felkészültséget is bizonyított.

A csoport belső életéhez tartozik még, hogy erkölcsi alapot és anyagi támogatást adjunk a tagoknak. Pénztárunkból anyagi kölcsönt adunk az arra rászorulóknak, figyelemmel kísérik problémáikat. A terepi munka rendszeresen résztvevők gumicsizmát és munkaruhát kapnak. Munkatevékenységünk sokkal szélesebbkörű volt, mint az elmúlt évben. A minden szombat-vasárnapi terepi munkavégzésnél feltáró, térképező, dokumentáló és tudományos adatgyűjtő munkát folytattunk. Tovább növeltük a technikai felkészültséget. Zsombolyoknál hathatósabban bevezettük a biztosítást, bejárásoknál sziklamászó technikát alkalmazunk.

Tevékenységünkben mindig nagy szerepet kap a tábor. Az elmúlt év folyamán 3 tábort szerveztünk, eredményeikről a következőkben számolok be:

Borókás-tábor (1974, március 29. - április 15.)

A Borókás töbrök térségében 3 napos indító tábort szerveztünk, és egy időben három helyen végeztünk feltáró munkát. Az eredményesnek látszó munka alapján április 3-15. -ig a tábori munkát tovább folytattuk. Ez idő alatt helyi meteorológiai állomást létesítettünk és a terület karsztmorfológiai jelenségeit térképen rögzítettünk. A táborban 12-14 fős átlaglétszám volt. A terület kutatása igen lényeges a Szinva források vizgyűjtő területének lehatárolása szempontjából, mivel a Létrás-tető felé porfirites rész határolja a vizgyűjtő területet. A Borókás I-ben a feltáró munkát a járat elszűkülése miatt abbahagytuk.

A Borókás II-ben 4 m törmelékben való feltárás után új aknát nyitottuk meg. Nehéz 6 napi feltáró munka után sikerült felfedezni a Bükk-hegység egyik legnagyobb zsombolyrendszerét, ami 100 m mély, az alja szálsziklában elszűkül. Térképe csak a főjáratnak készült el.

A Borókás III-ban sikerült tovább jutnunk elődeinknél, de a járat 40 m körül itt is elszűkül.

A tábor eredményesen zárult, hiszen a feltételezések szerint a Szinva rendszerbe egyedül itt sikerült lejutni, ez a feltáró munka további folytatására ösztönöz bennünket.

"Aqua - expedíció" (1974. július 12. -29.)

A Területi Osztály rendezésében szervezett nemzetközi tábor munkájába kapcsolódott be csoportunk. A csoport átlagosan 16 fővel vett részt, a 18 napra 282 munkanap adódott. A tábor munkájában még a Miskolci Bányász Barlangkutató Csoport vett részt.

A tábor programja:

- a feltáró munka a terület barlangjaiban;
- a terület karszthidrológiai megismerése;
- barlangi térképezés;
- helyi meteorológiai állomás felállítása;
- karsztos adatgyűjtés;
- külföldi kutatók részére a terület barlangjainak bemutatása.

A tábor helye: Létrás-tető

A tábor ideje alatt többször volt vendégünk Dr. Dénes György és Dr. Juhász András, az MKBT társelnökei.

A tábor szakmai tevékenysége

A karsztos adatgyűjtés és a kataszterezés egyik fő szempontunk volt a tábor ideje alatt. A kataszterezés szempontjából lényeges karsztjelenségeket térképre is felraktuk. Munkánk kiterjedt a töbrök, források, nyelők, barlangok helyének pontosítására, adatainak felvételére is.

Meteorológiai állomás:

A helyi klíma tanulmányozására a táborhelyen meteorológiai állomást állítottunk fel, naponta háromszor mértünk; hőmérsékletet, páratartalmat, légnyomást, csapadékot. A kéthetes rendszeres mérés eredményeit feldolgoztuk, és értékelése lényeges adatsor a karsztos fennsík megismeréséhez.

Vizhozammérés:

Létrás-tető, Jávor-kut térségében több helyre mérőbukót építettünk be a felszíni vízfolyások hozammérésére, amit rendszeresen leolvastunk. Az összes vízfolyásnál mérést végeztünk, így meg tudtuk határozni a nyelők vizhozamát is. Ilyen jellegű mérést ebben a térségben eddig még nem végeztek.

Feltáró tevékenység:

A tábor keretén belül csoportunk több barlangban végzett feltáró tevékenységet, így a Borókás II, Borókás III-zsombolyokban, a Teknős-barlangban, a Fenyvesréti-zsombolyban, a Bolhási- és a Jávor-kuti-barlangokban, Jávor II (Szirén)-barlangban.

Több helyen a feltáró munkával 1-2 m-t jutottunk előre, a továbbjutást legtöbbször kürtő vagy szűk rész átmászása tette nehezzé. Így a Bolhási-viznyelő-barlangban egy 40 m magas kürtő kimászása, annak minimális bővítése után jutottunk újabb szakaszokba, melyek hossza több száz méter. A Szirén-barlangban szűk hasadékok bővítése után jutottunk tovább, és így nagyon szép cseppkoves ágot fedeztünk fel.

A csoport nevéhez fűződik a Teknős-barlang felfedezése, melynek 40 m-ig történnő feltárását a Bányász Csoporttal közösen végeztük.

A tábor végén csoportunk a Jávor-kuti-viznyelő-barlangban viz alatt végzett feltáró munkát. Gumiruhákat az ÉVIZIG bocsátott rendelkezésünkre. A visszafelé menő patakos ág szifonjából termeltük ki és tettük szabaddá a vizalatti járatot. A munkát palack nélkül végeztük, és a járatban 4 m-t tudtunk előbbre jutni. A jó látási viszonyok mellett 8-10 m-ig láttunk előre, a járatszakaszig végig viz alatt volt.

Barlangi térképezés

Térképezési tevékenységünk kiegészítő mérésekből állt, így befejeztük a Borókás II és a Jávor III térképezését. A Szirén feltérképezésére a hosszú járatlabirintusok miatt még hosszú időt kell igénybe venni.

Az Aqua = viz expedíció összetett feladatot oldott meg, munkáját nemcsak egy barlang feltárására összpontosította, a terület jobb megismeréséhez lényeges adatokat szolgáltatott, és az eredmény nem maradt el. A tábor tevékenységéről, szakmai eredményeiről jelentés készült.

A tábor ideje alatt szoros barátság kötődött a lengyel, szlovák, osztrák, német barlangkutatókkal, a barátság ápolása a csoporton kívül a Területi Osztály feladata is. A helyi sajtó nyolc alkalommal számolt be a tábor tevékenységéről.

Mexikó-völgyi tábor (1974. december 26-31.)

A Mexikó-völgyi barlang kutatásánál egy új beszakadást találtunk a kőbánya között 200 m-re. A barlang kutatásával párhuzamosan elkezdtük az új hely feltárását is. Igen nagy mennyiségű törmelék bontásával 4 m-ig jutottunk el. Az igen csapadékos időszak után a patak vizét levezettük a járatba december 18-án. Az öt napos táborban ennek feltárását végeztük. A technika modern eszközeit alkalmaztuk, csörlős módszerrel termeltük ki a törmeléket, hozzá kapcsolódó több irányú kötélpályával.

Az ötnapi feltárásnál 3 x 1 m-es aknát 8 m-ig termeltük ki. Az utolsó napon a patak vizét beengedtük, ami kis mennyiségben elszivárog és az eltömődött járatrendszert bővíti.

A feltárással párhuzamosan meteorológiai állomást is létesítettünk, a patak vízhozamát rendszeresen mértük. A feltárási munkát az 1975. évben fogjuk folytatni. A terület karsztosodására jellemző, hogy a bányaudvaron lemélyülő vizkutató 70-80 m között nagy barlangüreget tárt fel.

A csoport feltáró tevékenysége:

1. / Bolhás-viznyelő-barlang

Mivel a jelenlegi csoport tagjai közül senki sem volt még lenni ebben a barlangban, meg szeretettük volna ismerni, és a külföldi résztvevőknek is bemutatni. A leszállás ideje alatt a felszíni vízfolyást elzártuk, így jutottunk be a barlangba. A bejárás során egy kúrtő kimászásánál cseppköves elszűkülést kellett áttörni, ahol Pócsi Lajos a lengyel csoport tagjaival új barlangi termet fedezett fel. A lengyelek tiszteletére "Lengyel-Magyar barátság termének" neveztük el. A felső teremrendszert az eddig ismert Ny-i ágból 40 m-es kúrtőn értük el. A termék fehér cseppkövekben igen gazdagok. A tábor ideje alatt a Miskolci Bányász Barlangkutató Csoporttal átácsoltuk a bejáratot, és feltáró munkát végeztünk a Ny-i ág végén a törmelékes teremben. A tábor után a feltárást ismét folytattuk, összesen 4 m körül egy lefelé haladó kúrtőtől termeltük az agyagot. A feltáró munkát ezen a részen tovább fogjuk folytatni. Ezzel párhuzamosan elkezdjük az egész barlang újratérképezését, mivel az előző csak alaprajz, és nem felel meg a mai követelményeknek.

Feltáró munkánk során sikerült egy újabb ágat felfedezni, ahol nagy terembe jutottunk. A terem 15 m hosszú, 3-4 m széles és 30 m magas. Falát mindenütt cseppkő folyás borítja, alján szép sztalagmitok vannak. A cseppkőképződmények hófehérek. A terem alján kalcit cseppkőgátak sora található. 3-4 kis tenyérnyi tóban 30-40 db barlangi gyöngyöt találtunk. A terem szépsége és gazdagsága bükki viszonylatban ritkaság.

A barlang tudományos megismeréséhez rendszeresen mértünk vízhozamot a nyelő előtt. A kihozott pár db barlangi gyöngy mikroszkópos vizsgálata folyamatban van. A továbbiakban szeretnénk befejezni a barlang teljes térképezését, aminek alapján következtetni tudunk annak kialakulására. Az eddigi irodalom és a publikáció feldolgozásával a fotó-dokumentáció (dia, fekete-fehér) elkészítésével igen értékes barlangot tudunk majd bemutatni az országos találkozó résztvevőinek.

A barlangban 3-5 fős csoporttal 23 alkalommal végeztünk leszállást feltáró és felmérő munka végzésére.

2./ Borókás I-időszakos viznyelőbarlang

A barlangban 9 alkalommal végeztünk feltáró és térképező munkát. A feltáró munka során kitisztítottuk a lehullott agyagos törmeléket, és megkezdtük a szikla kivésését. Mintegy 9 m-ig jutottunk le, ahol vége szálsziklában elszűkült. A feltárt rész térképezését elvégeztük. A munkát az elszűkülés és más feltáró tevékenység miatt abbahagytuk.

3./ Borókás II-időszakos-viznyelőbarlang

A barlangban 34 alkalommal végeztünk feltáró és térképező munkát. Terepi bejárás során Kosiczki József mutatta meg a helyet ami egy időszakos vízfolyás végén kis töbör-szerű mélyedésben indul. A miskolci barlangkutatók több alkalommal végeztek feltáró tevékenységet, de nem tudtak bejutni a rendszerbe. Csoportunk a feltáró munka során 4 m-es aknát hajtott le. A törmelékek között lemélyült akna nem volt biztonságos, ezért ettől 2 m-re új aknát hajtottunk, 3 m után egy szűk hasadékba jutottunk, melynek kitágítása után jutottunk be a barlangba. 15 m után törmelékes eltömődést találtunk, ennek átbontása és kiácsolása 2 m-t vett igénybe. Ezután már akadálytalanul jutottunk le közel 100 m-ig.

A hagyományos elnevezés szerint zsomboly, méreteivel azonban felülmúlja az eddig ismert zsombolyokat. Egy-egy terembe sok kúrtó csatlakozik, ezek magassága 30-50 m. A fentről lefelé haladó kúrtók egy-egy terembe összpontosulnak, s együttesen alkotják a zsombolyrendszert. 80 m körül találjuk a legnagyobb terem alsó részét, amiből a végpontig szűk hasasékon jutunk be. A nagy teremtől kezdve megváltozik a barlang jellege. A víz oldóhatásának csökkenése vagy a kőzet minőségének változása következtében a járat elszűkül. Igen nagy energiával végeztük a végpont bontását, ahol a szálsziklát kellett vésni. A továbbjutás lehetséges, de nehéz munka kell hozzá.

A barlang időszakosan aktív, közel függőleges helyzetű. A víz oldóképességének következtében a járat végig korrodált. A felső szakaszon erősen csipkézett, 50 m alatt sima. Cseppköves részek csak az elaggott oldaljáratokban vannak. Legnagyobb csappköve a végpont közelében egy 3 m-es pagoda-szerű cseppkőoszlop.

A barlang egyes részeiről fotó és diafelvétel készült. Jelenleg a főjárat alapvonal térképezése történik. További feladatunk, hogy a járat ácsolatainak megerősítését, a végpont bontását, a teljes térképezést elvégezzük.

Tudományos téren: zombolyklimai vizsgálatok, kőzet- és vízszintes vizsgálatok és a genetikai kérdésre válaszadás.

A zomboly a barlangkutatók számára szakmailag különleges és az elméleti alapismeretekhez sok támpontot ad.

4. / Borókás III. -időszakos-viznyelőbarlang

A barlangban 13 leszállással feltáró munkát végeztünk.

Több barlangkutató csoport tevékenykedett a feltárásánál. A nyelőől 50 m-re kis forrás fakad. Csapadékos, vagy hóolvadási időszakban vize a nyelőbe folyik. Száraz időszakban vize kiapad.

Munkánkat a bejáraton a részben az ácsolat kicserélésével kezdtük, az aknába 15 m-es hágcsót építettünk be. A szifon kitisztításával jutottunk le a kb. 35 m-ig ismert szakaszba. A továbbjutás a járat bővítésével (szikla véséssel) történt mintegy 5 m hosszán. A járat továbbra is szűk hasadékkal folytatódik, melynek feltárását tovább végezzük. A végpontra való lejutást a szűk részeken keresztül igen megnehezíti az amogy is nehéz feltárási tevékenységet.

A Borókás -időszakos-viznyelőbarlangok közel helyezkednek el (100-200), szakmailag érdekesek. Valamelyik járaton való lejutás közelebb hozná a feltételezett Szinva-rendszer megismeréséhez. Az eddigi feltárások nagy barlangi üregeket mutatnak ki, és csapadékos időszak esetén a vízfestés jobban lehetségessé válik.

5. / Bódzás II. -zomboly

A csoport nyilvántartásában 8 m-es zomboly név alatt ismeretes. A "Herman Ottó" csoport 52 m-ig tárta fel előzőleg. Az ismételt feltárást az elmúlt évben kezdtük el.

a zsomboly 8 m-ig volt nyitott. Az 52 m helyett 40 m-ig ismert résznél lefelé végeztük a feltárást, 19 leszállással 65 m-re sikerült lejutni.

A végponton levegőhiányt tapasztaltunk, de folytattuk a feltárást, és 4 m-es agyageltömődést bontottunk ki. Jelenleg a végpontot egyag zárja el. A járatok térképezését részben elvégeztük.

További feladatul tűztük ki a térképezés befejezését, fotódokumentáció elkészítését, minimális klíma-mérést és a barlang leírását.

6. / Bodzás III. -zsomboly

A II-es alatt 50 m-re sziklás részen végeztünk feltárást 9 alkalommal. Az agyagos eltömődést 4 m-ig bontottuk ki. Elképzelésünk szerint az előzővel párhuzamos járatba jutunk. Míg ott a továbbjutás igen nehéz, addig itt fennáll a lehetőség a továbbjutásra.

7. / Csemetekerti-viznyelő

Itt tovább végeztük a feltárási lehetőségek tisztázását.

A forrás vize elfolyt a barlang bejárata mellett. A vizet elzáró gát és árok létesítésével ismét bevezettük a barlangba. Feltehetően amit feltáró munkával nehezen tudunk elvégezni, azt a víz elvégzi helyettünk.

8. / "Cserba-réti-katlan"

A Cserba-réti kőbánya fölött 200 m-re körívben elhelyezkedő katlanszerű sziklafal, melynek egyik oldala nyitott. A katlanban 4 lyukszerű képződményt bontottunk ki. A katlant a lyukakkal együtt feltérképeztük.

9. / Cserba-réti zsomboly

A zsomboly régóta ismert a barlangkutatók előtt. A Cserbaréti kőbánya fölött 100 m-re a hegy oldalában található. A zsomboly alja erősen eltömődött, további bontása nagy munkát igényelne. A zsombolyt feltérképeztük, és a lényeges mérési vizsgálatokat elvégeztük.

10. / Dorongós-időszakos-viznyelőbarlang

Csoportunk 25 leszállást végzett a barlang további feltárására. Mivel ez a csoport régi kutatási helye, folytattuk a feltáró tevékenységet. Sikerült egy oldalkürtőbe bejutni, ennek lefelé folytatása eltömődött. Ezt az eltömődött részt bontottuk ki, azonban a hasadék lefelé elszűkül. Jelenleg a Dorongós barlang törmelékes labirintus. Nagy hóolvadás, vagy esőzés alkalmával sok vizet nyel. A törmelékes, gambis zónában igen veszélyes a feltárás, és elzárja a továbbjutást. A barlang feltérképezését az áttekinthetőség miatt elvégezzük, és tovább folytatjuk a feltáró tevékenységet.

11. / Égés-árki-időszakos-viznyelőbarlang

Az Égés-árok középső szakaszán egy beszakadást bontottunk meg, 8 leszállással. 2 m-es bontás után 8 m-ig jutottunk le, ahol agyageltömődést találtunk. Az eltömődés hézagos, az időszakosan befolyó víz az agyag tetején elfolyik. A feltárással 2 m-t haladtunk előre, folytatását tovább végezzük. A barlang igen érdekes mészkőben alakult ki, ez hófehér, erősen repedezett. A víz oldóhatása a repedések mentén fejtette ki hatását.

12. / Fehérkő-lápi-időszakos-viznyelőbarlang

A fehérekő-lápi turistaház felől csapadékos időszakban felszíni mélyedés hozza le a vizet, ami 200 m után elnyelődik. Az elnyelődési helyet bontottuk meg, egy-egy feltáró csoport 9 alkalommal végzett feltáró munkát. A felső agyagos, törmelékes rész után rövid idő alatt 5 m körüli szűk aknába jutottunk. Az akna alja derékszög-

ben megtörik. A bontást igen megnehezíti a szűk akna. Jelenleg csak a lábánál kikötött és fejjel leengedett kutató tudja a feltárást végezni.

13. / Fenyvesréti-időszakos-viznyelőbarlang

A Barlang a Miskolci Bányász kutatók területe. A tábor ideje alatt közös feltárást végeztünk 4 leszállással. Ez idő alatt a bontással 2 m-t haladtunk előre.

14. / Ilonakuti-időszakos-viznyelőbarlang

A budapesti barlangkutatók és Herman Ottó Csoport az elmúlt időszakban feltáró munkát végzett. A feltételezett eredmény elmaradt, mivel a felső járatok mind elszűkülnek, továbbjutás a vízfolyás után lehetséges.

Csoportunk a barlang minden részét átnézte, és elvégezte a barlang teljes térképezését.

15. / Hollós-tetői-viznyelőbarlang

A barlang feltárását a Miskolci Bányász Csoport kezdte el több évvel ezelőtt. A bejáratot 4 m mélységig kiácsolták, a törmelékes zóna közötti kis teremre jutottak. Ebből még lejjebb jutottak egy aknaszerű járaton. 7 leszállással tovább folytattuk az időközben beomlott barlang bontását. A bontással elértük az előttünk feltárt mélységet, ekkor az erős csapadékos idő omlást okozott, és az eddig feltárt részt eltönte.

Kiszállás alkalmával vízminta vételt végeztünk, és hozamot mértünk a felszíni vízfolyás megismerésére.

16./ Jávor-kuti-viznyelőbarlang

A barlangban a tábor ideje alatt is végeztünk feltáró és kutató tevékenységet. A nyári csapadékos időszak igen váltakozó hozamot eredményezett az aktív partakos ágban, a leszállások ennek észlelésére történtek. A tábor végén vizalatti feltáró munkát is végeztünk a szifonban. Ugyanekkor vittük le és építettük be a mérőbukót, a lejárati szakasz oldalrendszerében a haránttörésnél pedig továbbjutási lehetőség után kutattunk.

17./ László-zsomboly

A zsomboly eddigi szakirodalomban Bodzás I-zsomboly néven ismeretes. A Csemetekert területére esik, ahol tovább folytattuk az előző évben elkezdett feltárást. A zsomboly nevét László Istvánról kapta, aki 1968-ban a lovaskocsiról leugorva belecsuszott a zsombolyba és meghalt.

A feltáró munkát 25 m alatt törmelék, majd agyag eltömődésének kitermelésével folytattuk. 18 leszállást végeztünk a feltáró és térképező munkára.

A zsomboly 2 m átmérőjű, a kitermelt agyagot a közepén elhelyezett ácsolat mögé raktuk, lefelé pedig biztosítottunk. A feltáró munka értelmetlensége miatt (teljes agyagos eltömődés) a zsombolyból kivettük a hágcsót és a nyílást befedtük.

18./ Mexikó-völgyi-barlang

A Miskolci Viuművek megbízásából a "Tatár-árki-barlangban végzett karszthidrológiai vizsgálatok" címmel dokumentációt készítettünk. A dokumentáció egy példánya az MKBT adattárában megtalálható.

A barlang felfedezése a csoport nevéhez fűződik, 1967-ben jutottak le a barlangba. Szakemberek előtt ismert volt, de semmilyen dokumentáció nem készült róla. Csoportunk 57 leszállást végzett a feltáró-, térképező, és az adatgyűjtő munka elvégzésére.

Több helyen végeztünk feltáró munkát, ahol a járatok irányának meghatározása történt.

A barlang jelenlegi mélysége -80,18 m, a felmért összhosszúsága 700,3 m.

Kísérleti céllal átbontottuk a barlang és a patakmeder közötti szakaszt, és engedték a patak vizét. A víz útját követve és elemezve egy sajtszerű barlangot kaptunk, amit a térképezés is kiemel. Elvégeztük a barlang teljes térképezését, klimaméréseket végeztünk, vizmintákat elemeztünk a barlangba befolyó vizből.

A szakvélemény javaslatában foglalkozik a barlang jelentőségével és továbbkutatásával a Miskolc-tapolcai források szennyeződése szempontjából.

A végpont szálsziklában elszűkül, további feltárás azonban lehetséges. A mérési adatok alapján 30 m szükséges az aktív vizes szakasz eléréséig.

A barlang további feltárását és dokumentáció növelését tovább fogjuk végezni.

19. / Mexikó-völgyi-időszakos viznyelő

A barlang feltárásával a "Mexikó-völgyi tábor" fejezetben részletesebben foglalkozunk.

20. / Száraz-zsomboly I. -II.

A Száraz-völgy felső részén sziklás területen 2 zsomboly nyílik. Bejárás alkalmával bontottuk meg, rövid bontás után bejutottunk, Feltáró és térképező munkát 5 leszállással végeztünk. Az I. 8 m után terembe torkollik. A terem alja teljesen el van agyagosodva, rengeteg csontmaradvány található benne.

A II. -es 5 m-t halad lefelé, ott elszűkül.

3368

Mindkét zsomboly térképezését elvégeztük. Megfelelő szakembersegítségével ásatást végeztünk az I. -ben. A barlangkitöltés korának meghatározása lényeges a terület lepusztulása szempontjából.

21. / Szeleta-zsomboly

Három leszállást végeztünk a zsomboly megismerésére, továbbkutatási lehetőségeinek tisztázására.

22. / Szirén-barlang (Jávor II.)

A tábor ideje alatt végeztünk feltáró munkát a Miskolci Bányász Csoporttal közösen. A törmelékes zóna alatt végeztük a feltáró tevékenységet, ahol 3 m-t haladtunk lefelé. Alja szálsziklában elszűkül.

A barlang vízszintes kiterjedése igen nagy, több órát vesz igénybe bejárása.

A térképező munka során a csoport tagjai Molnár László vezetésével 300 m-es ujcseppköves szakaszt tártak fel. A barlang nagy kiterjedése miatt a térképező munkának csak egy részét tudtuk elvégezni. A barlang feltárását és térképezését tovább fogjuk folytatni.

23. / Teknős-zsomboly

A tábor ideje alatt fedeztük fel a zsombolyt. Pásztor Béla vezetésével felszíni bejárásnál kis beszakadást bontottak meg, rövid munka után bejutottak a zsombolyba. A további feltárást közösen végeztük el a Bányász Csoport barlangkutatóival.

A dolomitban képződött zsomboly jelenleg 35 m mély, az alját törmelék zárja. A feltáró munkát itt is tovább fogjuk végezni.

24. / "Utfeletti katlan"

Beszakadásos jellegű karsztos mélyedés. Az idősebbek elbeszélése szerint a 30-as években a pestiek már végeztek benne feltáró munkát. A kitermelt föld jelenleg is felismerhető.

A katlan oldalában kibontottuk és feltérképeztük a lyukat. Az üregekkel együtt feltérképeztük a katlanszerű karsztos képződményt is.

25. / "Utmenti zsomboly"

A Csemetekert közelében a Fehérkő-lápai turistaházhoz vezető ut mellett nyílik a bejárata. A zsomboly régóta ismert, ennek feltárását és térképezését végeztük. A térképezési munka teljesen elkészült. A feltáró munka során emberi csontvázmaradványokat és koponyát találtunk.

A barlang feltárása és dokumentálása tovább folyik.

26. / Vadas-zsomboly

A zsomboly feltárását tovább végeztük, az elszűkült részen eddig nem tudtunk tovább jutni.

27. / Vadas-viznyelő

A viznyelőt a csoport pár évvel ezelőtt bontotta ki, eddig irodalomban még nem jelent meg.

A csoport kb. 60 m-t jutott le, ahol a víz folyás elszűkült. Az év folyamán kitisztítottuk a vízfolyás medrét és minden vizet beengedtünk a barlangba.

Terveink között szerepel a barlang feltérképezése, kutatása vízfestés elvégzése.

A területen ez az egyetlen állandó vízfolyású nyelő, méreteire nézve a legnagyobb, összefüggésvizsgálat meghatározására a legjellemzőbb.

28. / Vár-tetői-barlang

A barlang kutatását és térképezését az elmúlt évben fejeztük be. A több alkalommal történt leszállás mintavételezési céllal történt.

29. / Vesszős-gerinci-barlang

A barlang régóta ismert a kutatók előtt, hosszú időn keresztül több helyen végeztek feltáró tevékenységet. A csoportunk a feltáró munkát folytatta.

Mint elaggott barlang, igen érdekes képződmény, üledékitöltés, klíma és archeológia szempontjából.

30. / Barlangi kataszterezés

A kataszteri tevékenységet azért vesszük a kutatások közé, mert a felszíni bejárás során összetett feladatot oldunk meg. A meghatározott utvonalon az ismeretlen barlangok, lyukak, zombolyok adatait kataszteri lapra felvesszük, térképen bejelöljük helyeiket. Ugyanakkor egy csoport rövid idő alatt feltárást tud végezni. Eldöntjük, hogy lehetséges-e a továbbjutás. A másik csoport azonnal hozzákezd a térképezéshez. Elvégezzük a barlang leírását, és az esetleges szakmai érdekességeket feljegyezzük.

Az elmúlt év során 10 felszíni turát szerveztünk a Bányabúkk, Kis-fennsík, Csipkás-kut, Kurta-bérc, Rejtek-völgy térségében.

Ez idő alatt kb. 40 kisebb kőfülke, lyuk, nyelő, barlang dokumentálását részben, vagy teljesen elvégeztük. Ez a kataszteri adatlap kitöltésében és térképezésben nyilvánul meg.

Az igen aktív csoporttagság eredményezi, hogy minden szombat - vasárnap 10-15 fő végez a barlangban feltáró munkát. Az elkészített statisztika még jóval alatta van a reális értékeknek.

Kutató munkánkat nagy területen végeztük, így lehetőségünk volt nagy területek megismerésére.

Az év folyamán feltáró munkát több barlangban végeztünk, mint az 1973-as évben. A barlangok számszerű növekedése nemcsak a feltáró helyek mennyiségét növelte, hiszen a csoport kemény feltáró munkája eredményezte a Borókás II, a Teknős zomboly és számtalan kisebb barlang felfedezését, a feltárások előrehaladását, az Aqua-expedíció keretén belül közel 1 km hosszúságú barlangszakasz felfedezését.

A csoport tudományos tevékenysége

A csoport igen aktívan bekapcsolódik a Területi Osztály tudományos tevékenységében, együttműködik a Tudományos Munkabizottsággal, több munkabizottságban részfeladatokat old meg.

Tudományos tevékenységben olyan célkitűzéseket valósít meg, melyeket a csoport felkészültségének megfelelően el tud végezni.

Nagyarányu tevékenységként a csoport hozzákezdett a Bányabükk térképezésének feldolgozásához, ez a Tavi-vizműtől Fehérkőlapáig terjed. A területen feltáró kutatás, barlangtérképezés (kb. 40-50), mintavételezések, morfológia, barlanggenetika, összefüggésvizsgálat adatgyűjtése és munkavégzése történik.

Kutatási területünkön rendszeresen mérjük a felszíni vízfolyások és nyelők hozamát, amit egy-egy barlang dokumentációjához csatolunk.

A Tudományos Munkabizottság részére csoportunk végzi a mintavételezést, így munkánk kiterjed a vízkémiai, vizbiológiai, közettani, bakteorológiai, ásványtani mintavételezésekre is. A mintavételezéshez szükséges leírást is megadjuk, a vizsgálati eredményeket pedig a barlangdokumentációhoz csatoljuk.

Táborok alkalmával mindenkor létesítettünk meteorológiai állomást, adatait szintén csatoljuk a tábor jelentéséhez.

A csoport kataszteri tevékenysége kiemelkedő, itt lényeges előrehaladást értünk el az előző évekhez képest.

Barlangfeltárás és tudományos munkavégzés alapján a komplex barlangkutatóra törekszünk.

A szakmai eredményeket a csoport tagjai tudományos dolgozatban alkalmazzák, ennek egyike, Hernádi Béláé III. díjat nyert.

Csoportunk munkáját nagyban értékeli a Magyar Hidrológiai Társaság Borsodi Csoportja és az MKBT Északmagyarországi Terület Osztálya, ahol szervezésben, munkavégzésben, rendezvények lebonyolításában résztvettek.

Tagjaink közül az alábbiakat részesítették jutalomban:

Molnár László, Pócsi Lajos, Csanálosi Magdolna, Pásztor Béla.

Évzáró Klubnapunkon a csoportban kiemelkedő tevékenységet folytató személyeket jutalomban részesítettük, ezek: Gyenge Lajos, Czapák György, Karácsony Gábor, Mozgó Endre, Himmer Béla.

Az Aqua-expedíció résztvevői közül 13-an 10 napos szlovák körutazáson vettek részt, ahol megtekintették a nevezetes barlangokat, és tátrai turán voltak, megmászták a Rysyt is. Szoros barátságot kötöttek a Rimaszombati Barlangkutató Csoport tagjaival.

Nagy figyelmet fordítunk a csoport nevelő tevékenységére is. Tagjaink között barátság alakult ki, ami még inkább növeli eredményeinket.

Az elmúlt év során csoportraktárat létesítettük az útképesesség növelésére, rendszeresen kijáró tagjainknak csizmát és munkaruhát tudunk biztosítani. A bontási munka jobb eredményének érdekében növeltük a szerszámkészletet, hágcsókat készítettünk, 400 m szilont vásároltunk, feltáráshoz csörlőberendezést alkalmaztunk.

Eredményeink eléréséhez sok segítséget kaptunk az Ady Endre Művelődési Ház-tól. Mindig figyelemmel kísérték a csoport munkáját, együtt örültek velünk sikereinknek. A Művelődési Ház lehetőséget és otthont biztosított a klubfoglalkozásokra, terepi munkavégzésnél gyakran meglátogattak bennünket. A csoport nevében köszönetet mondok ezért az önzetlen segítségért.

Jó kapcsolat alakult ki a helyi sajtó szerkesztőivel, akik nemcsak a tábor ideje alatt, hanem azon túl is beszámoltak eredményeinkről.

Munkánk során igen nagy mennyiségű barlangi adat gyűlt össze, ennek publikálását folyamatosan végezzük.

Az elkövetkezendő esztendőben még nagyobb aktivitással és eredményességgel kívánjuk folytatni tevékenységünket. Már most elkezdjük a felkészülést a XX. Országos Találkozóra, ahol a dokumentációk kiállításával és beszámolóval, valamint feltérési eredmények bemutatásával járulunk hozzá a találkozó sikeréhez.

Mészáros Károly
csop. vez.